

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului : Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. . . cr. " " " " pe 1/2 an . . . 2 " . . . 50 " " România și străinătate pe an . . . 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiilor : Pentru publicațiunile oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondențele sînt a se adresa redacțiunii „FÓIA DIECESANĂ“ ; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
--	---	--

Cuprinsul : La cestiunea ameliorării sorții preoților. — O regulare a dotațiunii preoțesci. — Varietăți. — Bibliografie. — Avis. — Publicațiune. — Licitațiune minuendă. — Concurse. —

La cestiunea ameliorării sorții preoților noștri.

Correspondențele publicate ale fraților Bumbescu și Bistreanu sînt o nouă dovadă a stărei preotului nu de invidiat din această diecesă; și foarte bine au tăcut, că ei pășiră și în publicitate.

Îmbunătățirea sorții preotului român este o necesitate imperativă. Acesta îmbunătățire, — foarte la loc au atins-o ambii frați, — are să fie în două direcții și anume: în intelectuală-morală și în asigurarea corespunzătoare a existenței sale și familiei, căci inteligența și viața nepătată îi face preotului posibilă conducerea înțeleptă a creștinilor lui încredințați spre păstorie, și îi este îndemână a afirma poziția sa de preot în viața socială preste tot, că bunăstarea sa materială îi dă mijlocele de lipsă, ca să pōtă ținea cont de toate cele culturale-morale, atât cu privire la inteligența sa proprie, cât și a familiei sale, carea are să fie naintea parochienilor modelul, după care au ei să se conformeze. Adecă bunăstarea intelectuală-morală și materială sînt condițiunile de esistență ale preotului român și prin el cultivarea continuă a intelectualității, a religiosității și a moralității de o parte, că de alta instruirea și prin fapte în naționala economie rațională a poporului încredințat lui spre conducere.

Îmbunătățirea stărei preotului ortodocs s'a privit încă de mult de o necesitate. Așa guvernul din Viena la 1847 vîdînd, că preotul nu pōte să fie și plugar de rînd, voia să îmbunătătescă starea materială și prin aceea să îi dea mijloce pentru cultivarea sa intelectuală. Din aceste considerări s'a și convocat o adunare de preoți gr. or. greniceresci în Biserica albă, ca să audă și opinia lor. Unii preoți dela parochii cu sesiuni mănōse nu se învoiră la sistemisarea salarelor (1000, 800 și 600). Între astfel de parlamentări cu regimentele grăufceresci vine anul 1884, și așa îmbunătățirea stărei preotului ortodocs român a rămas un pium desiderium până în ziua de astăzi. — De

atunci venitele preotului s'au scătîțat foarte, impositele de dări s'au înmulțit ș. a., eră trebuințele lui cu schimbarea raporturilor sociale s'au adaus și se adaug pe ți, ce merge. Totul ce s'a făcut este, că să pretinde o pregătire mai înaltă și s'a făcut ici colea câte o reducere a parochiei, tōte celelalte s'au păstrat, parē că ar fi o moștenire sântă, din comuniunea noastră cu ierarchia sērbescă.

După mine este greșită părerea acelor frați, cari așteptă, ca să fim siliți așa dîcînd la activitate spre binele nostru și al fiilor noștri sufletesci. Forțe potrivită este observarea fratelui Bumbescu: trebuie să începem dela noi a drege. Cōtinînd aceste nă-a venit am n'ne: „Fie-carele este faurul sorții sale“. Da, îmbunătățirea stărei noastre atárnă dela noi, dela buna înțelegere, dela voința firmă și dela perseveranța noastră în lucrare și nu mă îndoesc, că Ilustritatea Sa Episcopul nostru va fi cel dintăi sprijinitoriu și va stăruî din tōte puterile a neteți calea, ce duce la scop. Acesta ne face a crede propriile sale cuvinte: „Problema bisericeii e mult mai grea, scopurile ei mult mai înalte . . . . , aceste să reduc la starea noastră religioasă-morală, intelectuală și materială“. Și în alt loc: „Vrednic e lucrătoriu de plată.“

Dé-a fraților! voim, ca întru adevēr să se îmbunătătescă starea noastră; decă voim, să dovedim, că întru adevēr avem trebuință de îmbunătățire, — atunci trebuie înainte de tōte să ne consolidăm și devisa să ne fie: *Unul pentru toți, și toți pentru unul*, înaintînd astfel interesele bine înțelese ale bisericeii și ale poporului spre binele nostru național și al patriei. Pentru ajungerea acestui scop aflū mai nainte de tōte de o absolută trebuință înființarea unei *reuniuni preoțesci diecesane*, ba chiar una a întregii noastre provincii metropolitane.

În zădar sună și resună din tōte părțile: îmbunătățire! în zădar să discută în consistorii, sinode eparchiali și congrese bisericeesci despre îmbunătățire, decă noi preoții nu lucrăm nimic în această direcție, nu ne mișcăm, ei

stăm cu mâinile încrucișate așteptând numai după decisiuni, regulamente ș. a. Oare nu ai înainta cu mult mai repede cauza noastră spre bine, decât noi corporativ am arăta trista dar adevărată stare din toate punctele de vedere? Așa d. e. starea intelectuală, morală și materială, raportul familiar și social al preotului dela sat? Eță o lucrare de mare interes și însemnată a reuniunii.

Națiunea, biserica și școala așteptă toate dela preotul sătenesc, activitate neobosită pe toate terenele și cu tot dreptul, căci pentru aceea este pus, ca să păstorască turma sa cuvântătoare, deci cu drept cuvânt putem și cere înbunătățirea sorții sale.

Școala și biserica sânt instituțiuni nedespărțite. Nemul nostru român astăzi nu poate fi fără școală și biserică. Aceste două sânt adevăratele locale sante, în ele se poate mai cu succes propaga cultura religioasă-morală, intelectuală și economică între creștinii noștri. Aceste două au să opereze în consonanță deplină având ambele unul și acelaș scop: fericirea.

În considerarea acestora trebuie să mărturisim, că o mare greșelă s'a comis atunci, când totă atențiunea a fost îndreptată numai și numai asupra școlei și puterilor ei, eță biserica nu a fost privită de o altă școală, în carea să continuă educația.

Oare nu se putea face cu preoțimea, cum s'a făcut cu învățătoria? Dacă învățătoria a putut și poate jertfi pentru acelaș scop, pentru înbunătățirea stărei sale, preotul nu a putut și nu poate? Au dora clericul preoțindu-se a ajuns scopul, pentru care s'a pregătit? Său dora ocupând noul preot parochia nu mai are lipsă de studiu?

Eu înțeleg sub înbunătățirea stărei preotului nu numai crearea de fonduri pentru ajutorarea la casă de nenorocire său neputințe, ci adevărată înbunătățire o înțeleg și decât preotul local, — ce-l ocupă atât în biserică ca atare, cât și ca fiu al națiunii, apoi ca membru al societății și cetățen al statului, — îl reprezintă cu demnitate, va fi inițiat, ba va avea cunoștințe despre toate. Când dic acestea, nu înțeleg că să fie specialist întru toate, dar nimic să nu fie pentru el absolutamente terra incognita.

Preotul trebuie să fie sarea pământului și lumina lumii. Acestea astăzi nu va putea fi cu cunoștințele sale câștigate în teologie, decât nu va stărui, ca la acelea să mai adaugă prin studiu continuu și decât nu va ținea cont de toate, câte obvin în viața publică.

Eță o altă lucrare de mare însemnată a reuniunii, o lucrare continuă în conferințele despărțimentelor ei. Prin acesta activitate ar putea ajunge preotul dela sat și cu mai puține spese la mai multe cunoștințe, despre cari dora nici nu a audīt.

Adese-orī s'a discutat în corpurile legiuitoare ale eparhiilor și ale metropoliei noastre starea familiară a preotului în căsătorie și văduvie. Aceste corporațiuni în lipsa datelor concrete, care să potă dovedi, cât de urgentă este cauza și cât de generale și adânc vătămătoare sânt relele, ce subsapă sistematic autoritatea preotului, de care îi este preste puțină a-se apăra. — nu au fost în poziție de a întâmpina cestiunile cu acel grad de îngrijire, care o cer numeroșele calamități familiare și economice ale preotului,

— adese-orī izvorul celei mai crase imoralități. Acesta jalnică iconă nu o poate nimeni zugrăvi în adevăratele ei colorii, decât numai preoții, cari l-e simțesc și cunosc. Ea s'ar putea mai bine constata în adunările preoților și s'ar putea prezenta autorităților noastre bisericesci în adevărată ei lumină mai vartos prin o astfel de reuniune.

Prin reuniune s'ar putea uniforma serviciile preoțesci, administrația, oficiul parochial ș. a. Protopresbiterilor li s'ar deschide un teren nou de activitate, și nu vor fi numai funcționari ai administrației, ci adevărați horepiscopi, de unde să-și datēză instituțiunea lor, eță domnilor profesori dela teologie li s'ar da ocașie, ca lumina lor să lumineze tuturor din casă.

Aceste și multe alte folose practice n-ar aduce reuniunea noastră. Ea ne-ar însufleți la activitate comună și continuă ca pe adevărați lucrători în via Domnului și ne ar pune în poziție a dovedi iubirea, carea o doresce întemeietoriul bisericii Isus Christos, când a dis: „Să vă iubiți unul cu altul, ca să cunoșca lumea, că santeți învățăceii mei“. Și eță: „Că vedēnd faptele vōstre să preamăreșca pe Tatăl vostru, carele este în ceruri“. — La lucru deci fraților preoți în interesul nostru, al bisericii și națiunii.

Rusca-montană, în 28 August 1889.

Ioan Velovan,
preot gr. or. român.

O regulare a dotațiunei preoțesci.

Dolove, în 23 August 1889.

Considerând, că norma stolară introdusă în fostul confiniu militariu prin prēnaltul rescript declaratoriū illiric din anul 1779, după carea credincioșii gr. or. au să plăteșca preotului taesele stolare și așa numitul bir preoțesc pentru funcțiunile preoțesci, numai corespunde spiritului timpului de astăzi, fiind aptă numai a slăbi legătura dragostei dintre parochian și preot și zelul preotului în împlinirea datorințelor chemărei sale: așa sinodul parochial al comunei bis. gr. or. române din Dolove, aparținătoare protopresbiteratului Panciovei și diecesei Caransebeșului, a votat sub 26 Martie a. c. un regulament constătătoriu din 14 șș-i, care regulēză dela 1-ma Ianuarie 1889 încolo pentru totdeauna referințele dotațiunei preoțesci pentru preotul român de acolo mai ceuitabil conform cu spiritul timpului de astăzi, care pentru un beneficiat bisericesc reclamă urgent asemenea regulare. — Acest ragulament merită să ajungă la cunoșcința clerului și poporului nostru român gr. or. și de aceea onor. redacțiune e rugată, ca să binevoēscă a publica în „Folia noastră diecesană“ protocolul sinodului parochial din 26 Martie a. c. cu regulamentul amintit, provēdūt cu clausula de aprobare consistorială.

Aron Bartolomeiū,
paroch.

Protocolul

sinodului parochial extraordinariu al comunei bisericesti gr. or. române din Dolove, ținut la datul de jos în cauza regulării dotațiunei preoțesci.

Întrunindu-se membri sinodului parochial la ora 11 înainte de amăzi în edificiul școlariu al bisericii, președintele parohi Aron Bartolomeiu prin o vorbire acomodată momentului declară sinodul parochial extraordinariu de deschis.

Prin apel nominal după consemnarea oficiasă se constată prezența unui număr de 110 membri sinodali îndreptățiți la vot, cuprinși în consemnarea compusă pentru arhivul parochial*).

Sinodul se constituie, alegându-și de notariu pe membrul George Popovici, care ocupă loc la masa presidială.

Se constată acum următoarele: *a)* că sinodul acesta s'a convocat cu 8 zile mai înainte — în duminica din 19 Martie a. c. — pentru duminica din 26 Martie a. c.; *b)* că la ocaziunea convocării s'a anunțat și obiectul de pertractat; *c)* că în puterea hârtiei protopresbiterale din 10 Martie a. c. luată la cunoștință de sinodul parochial estraord. din 12 Martie a. c. (ținut tot în cauza regulării dotațiunei preoțesci), — poate presidia acest sinod și parohul local, când sinodul parochial consimte; *d)* că astăzi s'a ținut și s. liturgie cu chemarea s. duch; că așa dar dispozițiunile cuprinse în §§-ii 8, 9 și 10 din statutul org. care condiționează validitatea decisiunilor sinodali, s'au observat pe deplin. Pe baza acestor constatări *sinodul și enunță capacitatea de a lua decisiuni cu valoare.*

Presidiul enunță a fi la ordinea zilei proiectul comitetului par. din 18 Martie 1889 Nr. prot. 23 eră de esib. 46 referitoriu la regularea dotațiunei

*) Prezenți au fost: Ilie Lazarov Nr. casei 169, Petru Voinov 521, Lazar Opra 310, Petru Lazarov 744, Vasa Dragilă 588, Andrei Cozac 712, Petru Covaci 820, Stefan Tomaș 322, Vasa Bebeț 668, Matei Diačov 856, Andrei Lazarov 143, Georgiu Belia 315, Andrei Bebeț 402, Damian Opra 219, Tima Iovanov 214, Pavel Trailov 187, Matei Dragan 406, Lazar Negovan 302, Vasa Vasile 21, Mihail Belia 315, Iovan Ianculov 853, Marian Bebeț 484, Jivan Tomaș 322, Stefan Jura 592, Cusman Ardelian 1026, Rista Diačov 746, Iovan Diačov 856, Iovan Rotariu 644, Arsa Boldovina 1013, Georgiu Bêrzovan 1147, Lazar Bêrzovan 618, Grigorie Iovanov 214, Pera Boliantu 113, Latei Covaci 400, Sava Pervul 749, Andrei Roma 311, Petru Vasile 470, Jivan Penta 519, Georgiu Bebeț 484, Arsa Vlaim 1105, Andrei Bufan 642, Iovan Trailov 307, Georgiu Covaci 397, Alecsa Ianculov 798, Iosif Uroșev 886, Todor Uroșev 885, Sîma Cicoș 164, Stefan Baica 304, Tanasie Trailov 779, Andrei Bêrzovan 27, Nicolae Tomaș 316, Acsente Bazaveta 312, Nistor Bebeț 100, Iovan Uroșev 956, Lazar Iovanov 481, Nicola Albal 639, Maesim Iovanov 606, Georgiu Danilov 807, Acsente Rotariu 150, Tana Velia 830, Todor Aneucții 840, Georgiu Velia 474, Nicola Mihailov 897, Stefan Cozac 664, Pavel Ostoin 221, Iovan Racastian 598, Pavel Covaci 703, Iovan Jula -- Maesim Vlaim 1109, Jivan Iovanov 1105, Paun Boitar 893, Nicolae Uroșev 163, Tana Aneucții 839, Iovan Birov 669, Anton Catalina 1006, Aron Vasile 411, Iovan Catalina 169, Stefan Cica 151, Sava Dragilov 157, Pavel Vasile 407, Paun Lazarov 501, Todor Uroșev 162, Petru Uroșev 906, Stefan Uroșev 887, Mihail Uroșev 807, Ilie Gava 313, Danilov Avram 523, Aron Ianculov 838, Vucl Lazarov 169, Sofra Vasile 411, Iovan Dragilov 157, Andrei Rotariu 155, Vasa Danilov 498, Andrei Trailov 742, Iovan Rotariu 714, Max. Lazarov 465, Iefta Jura 213, Grigorie Gava 22, Anton Șoșlian 495, Stefan Iovanov 846, Iovan Uroșev 822, Matei Covaci 1013, George Popovici inv. Avon Dragilov 864, Andrei Vasile 38, Trifon Vasile 411, Pavel Lazarov 819, Arsa Danilov 32, George Vidac 168, Vasa Trailov 205.

preoțesci, anume: *a)* proiectul de regulament pentru dotațiunea preoțescă anuală, constatătoriu din 14 §§-i, *b)* proiectul de preliminariu al cheltuielilor și veniturilor pe sîma dotațiunei amintite, *c)* proiectul de repartitiune pe credincioși pentru acoperirea acelor spese, — ambele aceste din urmă pentru anul 1889, — care proiecte dinprună cu raportul comitetului și cu actele premergătoare presidiul le prezintă sinodului parochial spre deliberare și decideră. — Cetindu-se raportul comitetului cu proiectele amintite, la propunerea membrului George Popovici ele se iau în desbatere deodată ca o singură propunere referitoare la unul și acelaș obiect. eră după finirea desbaterei la propunerea aceluiaș membru amintit, sinodul a luat cu 67 contra 40 de voturi următoarea

Decisiune:

I. Decisul sinodului parochial din 12 Martie a. c. referitoriu la dotațiunea preoțescă se declară de anulat, pentru-că preotul nu l'a acceptat; eră în locul aceluia:

II. Să primesce regulamentul pentru dotațiunea preoțescă cu 800 fl. pe an, subțernut de comitetul parochial în 14 §§-i, fără modificări și se rîdică la valoare de conclus sinodal.

III. Preliminariul pe sîma acestei dotațiuni preoțesci cu cheltuiala de 851 fl. adecă: opt sute cincîzeci și unul florini v. a., apoi cu veniturile din arunc de 851 fl. se încuviințeză pentru anul 1889 așa, că de cheia a aruncului servește pentru cei-ce au pămînt — posesiunea de pămînt, eră pentru ceice n'au pămînt — contribuțiunea de stat, după care amîndouă parochienii se împărtășe în 4 clase și anume:

Clasa I-a o formeză parochienii cu economie casnică independență, cari poșed 3 pătrare ($\frac{3}{4}$) de sesiune de pămînt și ori cât mai mult în sus și cari, neavînd pămînt, plătesc contribuțiune de stat dela 30 fl. v. a. în sus;

Clasa II-a, toți cari poșed jumătate ($\frac{1}{2}$) sesiune de pămînt și mai mult și cari, neavînd pămînt, plătesc contribuțiune dela 20—30 fl.;

Clasa III-a toți, cari poșed un pătrar ($\frac{1}{4}$) sesiune și mai mult și cari, neavînd pămînt, plătesc contribuțiune dela 10—20 fl.;

Clasa IV-a toți, cari poșed mai puțin decît un pătrar sesiune și cari, neavînd pămînt, plătesc contribuțiune mai puțin decît 10 fl. v. a. După acesta cheia se aruncă deci:

a)	pe	23	parochienii de clasa I-a	à 4 fl. 75 cr.	la olaltă	109 fl. 25 cr.
b)	"	41	"	"	"	153 " 75 "
c)	"	105	"	"	"	288 " 75 "
d)	"	171	"	"	"	299 " 25 "

Deci 540 parochienii contribuiesc peste tot 851 fl. — cr. adecă: opt sute cincîzeci și unul florini v. a.

IV. Regulamentul pentru dotațiunea preoțescă, preliminariul și repartitiunea, amintite în acest decis sub pct. II și III au a să provedea cu clausula de aprobare a sinodului parochial, cu subscrierea biroului sinodal, însă regulamentul să va provedea afară de

subscrierea biroului și cu subscrierea comisiunii, carea o va designa sinodul parochial pentru autentificarea și subscrierea protocolului prezent din motiv, ca să nu se lase loc suspiciunii, că biroul sinodal resp. președintele fiind interesat personalmente la dotațiune, ar fi modificat ceva în favorul lui în acel regulament. Astfel provădute se vor înainta Ven. Consistoriu diecesan cu protocolul prezent spre pertractare și aprobare.

Nemai fiind alt obiect anunțat pentru acest sinod, la propunerea presidiului, sinodul designază pentru autentificarea și subscrierea acestui protocol pe membrii: Aron Dragilă, Andrei Vasile, Stefan Cica, Maxim Lazarov, George Bebeț, Petru Covaci, Stefan Tomaș și Pavel Lazarov. Apoi presidiul comunică sinodului, că aruncul pe credincioși, încuviințat astăzi pe sēma dotațiunii preoțesēi, are să rămână la parohie pentru vedere și convingere publică 14 zile, că dacă aruncul s'ar afla pentru cineva nedrept, să recurgă contra lui la Ven. Consistoriu în acelaș termen prin oficiul parochial, carele după expirarea acestui termen va trāmite actele sinodale cu eventualele recurse prin oficiul protopresbiteral la Ven. Consistoriu spre afacere competentă; apoi dispune a să ceti acest protocol și comisiunea designată sus il autentică și subscie și în fine declară sinodul par. de închis. Dat Dolōve în duminēca a V-a din pōstul Paseilor la 26 Martie 1889. Biroul sinodal: Aron Bartolomei m. p. președ. sinod. George Popovici m. p. notariul sinod. Comisiunea de autentificare: Aron Dragilov m. p., Andrei Vasile m. p. Maesim Lazarov m. p., Petru Covaci m. p., Stefan Cica m. p., Stefan Tomaș m. p., George Bebeț m. p., Pavel Lazarov m. p.

Regulament

pentru dotațiunea preoțesēă din comuna gr. or. romānă din Dolōve.

Pentru regularizarea referințelor dotațiunii, carea are să o primescă prețul pentru împlinirea oficiului seu de atare dela parohia greco-or. romānă din Dolōve, sinodul acesteia parochii decretēză pe baza dispozițiunii §-lui 7 pct 5 din statutul organic pentru totdeuna următorul regulament:

§. 1. Se statorosece pentru totdeuna pe sēma preotului gr. or. din Dolōve o dotațiune în bani de 800 fl. serie: opt sute florini v. a. pentru fie-care an, pe lângă sesiunea parochială, carea încă are dreptul de a o folosi.

§. 2. Dotațiunea acēsta are să o primescă preotul dela epitropia parochială, pe cât este cu putință, în 4 rate egale, și anume: la finea fiecărui pătrariu ($\frac{1}{4}$) de an câte o rată de 200 fl. pe lângă cuitanță timbrată.

§. 3. Dotațiunea acēsta se formēză din banii, cari sinodul parochial îi aruncă în tot anul, după o cheiă anunțată, pe credincioșii parochiei și cari

se încassēză pe cât este cu putință în 4 rate egale după pătrarile anului.

§. 4. Încassarea acestui arunc are a să face prin organul, care il va designa comitetul parochial pelângă o remunerațiune anuală, stipulată după împrejurări, cât se pōte mai mică. Acēsta remunerațiune nu pōte fi mai mare de 5 %.

De atare organ se recomāndă comitetului parochial cassariul comunei politice, unicul mai potrivit pentru acēsta chemare.

§. 5. Datorințele organului pentru încassare sânt:

a) a purta 2 protocoale și anumit: un protocol particular despre datoria și plătirea de arunc și un protocol de ți, care amēndonē i se vor pune la dispozițiune de către comitetul parochial în o limbă pricepută:

b) a încassa pe cât este cu putință la finea fiecărui pătrar de an câte o a patra parte din aruncul, care datorēză fie-care credincios pe sēma dotațiunii preoțesēi, după protocolul particular:

c) a petrece singuraticile sume încassate din arunc, așa precum au încurs ele, atât în protocolul de ți cât și în protocolul particular;

d) a adeveri fie-cărui credincios, care a plătit, primirea banilor din arunc în libelul, ce i se predă spre acest scop:

e) a preda epitropiei parochiale la fie-care pătrar de an, banii încasați după putință cu a patra parte din aruncul total pelângă adeverirea primirei în protocolul de ți;

f) La acēsta ocaziune a pune de regulă la dispozițiunea epitropiei și cele 2 protocoale purtate de dēnsul spre a se folosi din partea epitropiei par. din pătrar în pătrar de an pentru compunerea protocoalelor, ce are ea să pōrte (§. 10-a) și care apoi de regulă i se predau înderept.

Acēste protocoale implēndu-se să depun în arhivul parochiei.

§. 6. Fie-care credincios, când plătesce banii aruncului pe sēma dotațiunii preoțesēi, e dator să cēră dela organul însărcinat cu încassarea acestui arunc, adeverirea primirei banilor în un libel, ce are să-l predea spre acest scop.

§. 7. Pentru dotațiunea (salariul) de 800 fl. preotul este obligat a săvērși parochienilor sei fără altă plată, următoarele funcțiuni, decretate de funcțiuni obligate și anume:

I. Binecuvēntarea logodnei nupturicenților;

II. Recomāndațiunea pentru logodnă în altă parohie;

III. Facerea vestirilor prescise pentru căsătorie;

IV. Relațiunea către protopresbiter pentru ședula de cununie;

V. Binecuvēntarea căsătoriei (cununia);

VI. Înurmōntarea morților cu 3 ectenii pe cale până la mormēnt;

VII. Binecuvēntarea apei la nascerea pruncilor

cu rugăciunea însemnării numelui pruncului, pentru mamă și moșa, apoi botezarea pruncilor;

VIII. Sântirea apei în casa parochianilor de 3-ori pe an și anume: înainte de nascerea Dluî, înainte de învierea Dluî și înainte de prasnica (patronul) casei;

IX. Tăierea colacului (frângerea pâinei) în casa parochianilor, cari serbeză prasnica (patronul) lor cu binecuvântarea colivei, ce se face atunci;

X. Mărturisirea și împărtășirea cu s. taină a euharistiei atât a celor sănătoși cât și a celor bolnavi, cari o cer.

§. 8. Tote tacsele stolarî, usitate până acum fie în bani, fie în naturale, pentru funcțiunile enumerate în §. 7, se decretază de eşite din vigóre pentru parochia gr. or. română din Dolóve, — tot așa se decretază de eşit din vigóre și birul parochial plătit până acum în bani, — așa că nici parochianii numai sunt datorî să le plătescă preotului, nici preotul numai are drept să le pretindă dela parochienii sei fără numai dela streini, cari nu sunt încorporați la parochie și poftesc atari funcțiuni.

§. 9. Alte funcțiuni neamintite în §. 7 precum sînt:

I. Săvêșirea parastascilor pentru cei răposați;

II. Sântirea apei în casa nou zidită a parochianului;

III. Săvêșirea maslului pentru cei bolnavi;

IV. Cetirea capetelor (stîlpilor) de evanghelie la morți;

V. Rugăciunile pentru însănătoșirea bolnavilor;

VI. Pomenirea morților în biserică și la mormânt;

VII. Estradarea estraselor matriculare și a foilor de informațiune familiară etc. etc., — cari funcțiuni toate se decretază de funcțiuni libere, — se vor plăti preotului de către parochianii, cari le poftesc separat după usul de până acum.

§. 10. În privința manipulării și administrării banilor din arunc pe sîma dotațiunei preoțesci, epitropia, comitetul și sinodul parochial are a se acomoda dispozițiunilor cuprinse în statutul organic, în instrucțiunile și ordinațiunile consistorialî. În special însă:

I. Epitropia parochială este datore:

a) a purta protocoalele pentru manipularea competențelor de cult, preserise prin § 36 al instrucțiunei cons. din 26 Mai 1881 Nr. 206 E. și anume: protocolul de di (după formularul cons. A), protocolul particular (după form. cons. B) și protocolul principal (după form. cons. C);

b) a primi dela organul însărcinat cu încassarea, banii încassați din aruncul pe sîma dotațiunei preoțesci, la finea fie-cărui pătrar de an (d. §. 5-c), și ai petrece în protocolul de di și în cel particular;

c) a plăti preotului regulat pelângă cuitanță ratele din dotațiune (d. §. 2);

d) a subșterne comitetului parochial la finea fie-cărui an socotela despre venitul și cheltuiala pe sîma dotațiunei preoțesci.

II. Comitetul parochial este dator:

a) a designa organul pentru încassare în condițiuni corespundătoare și sigure;

b) a esamina și subșterne sinodului parochial ordinaru în tot anul socotela pe anul trecut, preliminaru și repartițiunea (aruncul) pentru anul viitoru pe sîma dotațiunei preoțesci pentru încuviințare. Țr

III. Sinodul parochial după încuviințare subșterne aceste acte prin oficiul parochial Venerab. Consistoriu spre aprobare definitivă.

§. 11. Preliminaru venitelor și cheltuelilor pe sîma dotațiunei preoțesci are să cuprindă în partea I-a a cheltuelilor:

a) dotațiunea preoțescă anuală cu 800 fl. v. a. (§. 1.);

b) remunerațiunea cumva recerută pentru organul însărcinat cu încassarea (§. 4);

c) aruncul cumva provêdut ca neîncasabil era în partea II-a a veniturilor — o astfel de sumă totală de arunc pe credincioși, carea să acopere suma totală a cheltuelilor.

§. 12. Prisosurile de bani, cari ar rămânea cumva la finea anului după acoperirea cheltuelilor preliminate au să formeze un fond sub numirea de: „*Fondul dotațiunei preoțesci*“, care este menit a contribui la neajunsul veniturilor (aruncului) preliminate, de cumva s'ar întempla, ca așa să nu se mai urec aruncul anului următoru și pentru acoperirea aceluia, și întru cât ar mai rămânea prisos, se fructifiă prin dare de împrumuturi cu camete până când sinodul află de bine.

§. 13. Regulamentul present are să între în valóre dela 1-ma Ianuarie 1889 încolo și așa pentru funcțiunile obligate, enunțate în §. 7, săvêșite parochienilor dela 1-ma Ianuarie 1889 până la aprobarea acestui regulament din partea Ven. Consistoriu diecesan, preotul n'are să pretindă dela acestia nimic.

§. 14. Regulamentul present, după ce el a obținut aprobarea Ven. Consistoriu diecesan, să decretază de lege obligătoare atât pentru parochia gr. or. din Dolóve, cât și pentru preotul ei, încât el a primit odată dotațiunea regulată aici, astfel că orî-ce decis nou, prin care sinodul par. ar intenționa revocarea sêu alterarea regulamentului present, se decretază a priori de fără valóre și Ven. Consistoriu e rugat să nu-l aprôbe până-ce nu-și va da învoirea și preotul. Numai dispozițiuni referitoare la manipularea și administrarea banilor pe sîma dotațiunei preoțesci se pot schimba și suplini cu altele după împrejurări mai corespundătoare. Acest regulament s'a statorit în ședința comitetului par. ținută la 18 Martie 1889 Nr. prot. 23. Regulamentul present s'a votat în ședința sinodului par. estoraord. din Dolóve, ținută la 26 Martie 1889. Aron Bartolomeiu m. p. președinte, George Popovici m. p. notariu sin. — Comisiunea de autenticare conform decisului sinodului par. din 26 Martie 1889 pct IV încă autentică și subșcrie acest regulament. Aron Dragilov

m. p., Andrei Vasile m. p., Maesim Lazarov m. p., Petru Covaci m. p., Stefan Cica m. p., Stefan Tomaș m. p., George Bebeș m. p., Pavel Lazarov m. p.,

Nr. 378, B. Acest regulament se aprobă în întregul lui cuprins. Caransebeș din ședința cons. ținută la 24 Mai 1889. Președintele Consistoriului: *Filaret Musta*, m. p. protosincol.

Varietăți.

Preasânția Sa Dl Episcop diecesan Nicolau

Popea după terminarea ședințelor Consistoriului metropolitan, ținut în Sibiu în luna trecută, a plecat la Săcele lângă Brașov pentru de a-și cerceta rudeniile, era de acolo să va întorce în săptămâna viitoare, probabil Marți, la Caransebeș.

Himen. La 24 Aug. (5 Sept) a. e. s'a logodit *Dl George Jianu*, bravul învățătorii din Oravița cu gentila *dșora Hermina Dragan*, absolventă de pedagogie din Csi-esér. Felicitările noastre cordiale!

Necrolog. În 17 August st. v. a. e. a răposat în Domnul veteranul și mult iubitul paroch din Petrilova *Ioan Popovici* în urmarea unui morb scurt, în etate de 71 ani și după un serviciu de 51 ani la altariul lui Dđeu. Defunctul în întreaga viață s'a distins prin moral esemplariu, precum și acurateță în toate afacerile sale oficiose și private. Ce privesc religiozitatea în Dl răposatului, precum preste tot împlinirea datorințelor ca păstoriu sufletesc, apoi cred că nu esagerez susținând, că neuitatul nostru părinte a fost unul ca și puțin în felul său, cciace se confirmă prin împregiurarea, ca poporul din prejur și îndepărtare, alergă la densus ca la un adevărat apostol; și nici că e mirare, că evlavia fericitului atât de tare a împus și s'a constatat prin nenumerate casuri adevărul cel mare al dđeescului învățător Isus, care a dis „Dacă poți ceva crede toate se pot credinciosului“ și că „credința mântue pre om“ procurând astfel deplină mângăere creștinească tuturor, cari veniau la densus. Er mai departe ca tată de familie a făcut foarte mult, dând bisericeii și nemalului nostru fiii de laudă, căci puținii sunt preoții noștri, cari ca repausatul, ce avea 3 fiii, între cari unul preot acum în Alibunar, altul învățător în Dolove, er al 3-lea, ce a răposat în anul 1884 ca protodiaron și profesor de teologie la institutul diecesan din Caransebeș precum și alte 3 fiice toate soții de preoți. — se fie în stare a suporta atâtea spese cu creșterea și inzeistrarea cuvenită. Însă densus s'a îngrijit mult și a lucrat mult așa, că s'a și vădut visul cu ochii, familia sa pusă la cale. Înmormântarea fiertatului s'a întâmplat Vineri în 18 August st. v. cu care ocaziune serviciul bisericesc l'a îndeplinit onorabilii preoți *David Constantino-vici* din Macovișce, *Iosif Brinzei* și *George Lința* din Ciuchici, *Gligorie Sporea* și *Petru Muntean* din Naidaș, er cântările rituale frații colegi *Simeon Olariu* din Macovișce, *Jivan Belca* din Ciuchici cu subscrisul și alți cântăreți locali, în fine petrecut așa dđicend de întreaga poporațiune a comunei, care cu mic cu mare l'a petrecut la locul de odihnă, arătându-i și cu acesta ocaziune iubirea

și reverința, ce ia păstrat'o până în fine. Să-i fie dar țărina ușoră și memoria binecuvântată. *Daniil Pilic*, învățătorii.

Mulțămită publică. Subscrisul vin și pre această cale a aduce cea mai profundă mulțămită tuturor onorațiilor domni, cari au binevoit a arăta ultimul onor cu ocaziunea înmormântării mult iubitului și neuitatului meu socru *Ioan Popovici* paroch în *Petrilova*, și în special on. părinți *David Constantino-vici* din *Macovișce*, *Iosif Brinzei* și *George Lința* din *Ciuchici*, *Grigorie Sporea* cu *Petru Muntean* din *Naidaș*, precum și stimaților domni învățători *Simeon Olariu* și *Jivan Belca* din vecinătate, cari la moment, căci așa erau împrejurările, veniră spre a îndeplini serviciul și cântările religiose rituale. *Petrilova* în 20 August 1889. *George Simu*, preot ort. român.

Mulțămită publică. Comitetul parochial din comuna *Prilipeț* în numele întregii comuni bisericesci își ține de datorință și pre acesta cale a aduce profundă mulțămire și recunoștință dlui notariu cercual *Georgiu Bogdan* și prea stimatei lui soții *Ema Bogdan* născută *Bojincă*, cari din propriul îndemn prelângă alte binefaceri, cu ocaziunea rugei (nedei) din acest an au făcut și donat sftei biserici 3 perdele de catifea cu mult gust înfrumșetate la cele 3 uși dela templa bisericeii în preț de preste 25 fl. v. a. Dđeu atotputintele se respălătescă această jertfă marimimoșilor donători, dăruiindu-le anii mulți fericiti și tărnie sufletescă și trupescă, ca se pôtă și mai mult contribui la înfrumșetarea casei lui Dđeu, eră altora fie-le pre viitoriu acesta faptă nobilă de esemplu și imitare. *Comitetul parochial*.

Avis.

Avend în vedere, că adunarea generală a societății pentru crearea fondului de teatru român se va ținea în anul acesta în Caransebeș la 17/29 și 18/30 Septemvrie, prin acesta se aduce la cunoștința on. public român, că toți aceia, cari voesc a participa la acesta adunare și doresc a reflecta la cortel liber, sunt poftiti să binevoescă a-se însinua la subsemnatul presidiu cel mult până în 14/26 Septemvrie a. e. pentru luarea dispozițiilor necesarii.

Caransebeș, în 13/1 Septemvrie 1889.

Presidiul comitetului aranjatori

Andrei Ghidiu,
president.

David Terfaloga,
secretariu.

Bibliografie.

„*Religiunea creștină*“ cuprindend învățăturii despre credința și faptele bune creștinești pentru școlele elementare de ambe secse de *Ioan Popea*, profesor la gimnasiul român din Bașov. Edițiunea VI-a. Editura N. Ciurecu în Bașov.

Curs metodic de „*Istoria naturală*“ pentru școlele populare de *Ipolit Hasivici*, profesor de sciințele nat. la gimnasiul român gr. or. din Brașov. Edițiunea II. Emen-dată și amplificată în text și cu ilustrațiuni. Editura N. Ciurecu în Brașov.

De sub preșele Tipo-litografiei H. Goldner din Iași va apare încurând întâia fasciculă din „*Dictionariu German-Român*” de S. I. Grossmann. Întregul op va cuprinde 40—45 fascicule câte 2 coli formatul 4°. — La fiecare 15 zile va apărea o fasciculă și se va vinde cu 50 bani în totă țera. Prima fasciculă se trimite gratis și franco, după cerere adresată autorului (strada Golia 7).

(Va urma).

Nr. 1499. 1889. A.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștință, că ospătăria „*la omul sălbatic*” (*Zum wilden Mann*) din Teregova (vis-a-vis de calea ferată), care până acuma a fost inzestrată cu dreptul de cărcinmărit, se dă pe calea ofertelor în arendă și adecă dela 1. Ianuarie 1890 începând.

Licitația respectivă se va ținea în 22. Septembre a. c. nou la comitetul comunității de avere în Caransebeș, unde se pot vedea și condițiile și unde au să se adreseze până în ziua sus numită la ora 10 a. m. ofertele timbrate cu 50 cr. și provădate cu un vadiu de 10% din suma oferită.

Caransebeș, în 10. Septembre 1889.

[43] 1—1

Comitetul comunității de avere.

Licitațiune minuendă.

Să escrie pe basa încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 18 August 1889. Nr. 741. B. pentru renovarea și acoperirea cu pleu de ținc a bisericei gr. ort. rom. din *Câlnic*, pe lângă suma de 1334. fl. v. a. proiectată și specificată în planul de renovare, ce să pôte vedea la subscrișul presidiu al comitetului parochial gr. ort. rom. din *Câlnic*.

Licitațiunea minuendă se va ținea Duminecă în 24. Sept. (6. Octom.) 1889 la 2 ore p. m. în *Câlnic*.

Doritorii întreprindători de a primi acēsta lucrare sunt invitați a-se presenta în acēsta și în comună, unde li se vor face cmoscute condițiunile legate de acēsta lucrare, și la începutul licitațiunei vor avea a depune un vadiu de 10% în bani, care vadiu în cazul primirei lucrului va rămănea depus în lada bisericei, până la finirea și colaudarea lucrului sevrișit.

[42] 1—3

Câlnic, în 26. August (7. Sept.) 1889.

George Crăciun m. p.,
președintele com. parochial.

Antoniu Sabin m. p.,
notariul com. parochial.

Concurs.

Conform ordinațiunei Ven. Consistoriu diecesan ddo 11 Iulie 1889. Nr. 264 Șc., se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc la școla confesională din *Birda* protopresbiteratul *Jebel*, comitatul *Timiș* cu termen de alegere până în 24 Septemvre c. v. a. c.

Emolumentele sânt:

1. Salariu în bani gata 120 fl.

2. Conferința 10 fl.

3. Scripturistică 5 fl.

4. Naturale și adecă grân cinruit 15.50 Hl.

5. Cucuruz despoiat 15.50 Hl.

6. 2 jugere pământ fenaț.

7. Cortel liber cu grădină de legumi.

7. Dela înmormântări 20 cr.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele provădate cu documentele prescrișe și adresate comitetului parochial din *Birda* la oficiul protopresbiteral în *Jebel* până la termenul sus indicat.

Birda, în 27 August 1889.

Ioan Ionescu m. p.,
președintele com. parochial.

Georgiu Petrovișiu m. p.,
notariul com. parochial.

În conțelegere cu mine: *Ales. Iomoviciu*, protopresbiter
tractual. [41] 1—3

Concurs.

Pe basa ordinațiunilor Ven. Consistoriu diecesan ddo 24 Maiu a. c. Nr. 458 B. și din 17 August a. c. Nr. 734 B., se escrie prin acēsta concurs cu termen de 30 de zile socotit dela prima publicare pentru întregirea definitivă a postului de preot în parochia de clasa a III-a din comuna *Scăiuș* protopresbiteratul *Logojului*.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Dóné sesiuni parochiale.

2. Birul preoțesc usitat.

3. Competințele stolare după norma stolară staverită de sinodul eparchial din anul 1880 Nr. 130.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne recursele lor instruate conform stat. organic și regulamentului pentru parochii și adresate comitetului parochial la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al *Logojului*.

Alegorea se va ținea în *Dumineca* proximă după es-pirarea termenului concursual.

Scăiuș, din ședința comitetului parochial tinută la 29 August 1889.

[39] 1—3

Comitetul parochial:

În conțelegere cu mine: *Dr. George Popoviciu*, protopresbiter

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școla confesională gr. or. română din *Coșteiă*, protopresbiteratul *Făgetului*, colțul *Caras-Severin* se escrie acuma a doua oră concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. În bani gata 150 fl. v. a.

2. 31 hectolitre cucuruz în hómbe în natură.

3. Pentru scripturistică 2 fl.

4. Pentru conferințe 5 fl.

5. Pentru servitoriul școlei 6 fl.

6. 32 metri de lemne în natură.

7. Locuință liberă în edificiul școlei cu un juger de grădină.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele provădute cu documentele prescise și adresate comitetului parochial din Coșteiu la oficiul protopresbiterat gr. or. român al Făgetului până la termenul deschis.

Recurenții sunt poștiți a-să presenta în vre-o Duminecă seu sărbătore spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Coșteiu, în 27 August 1889.

[40] 1-3

Comitetul parochial:

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olaria* m. p., protopresbiter tractual.

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a parochiei vacante de clasa a III-a din comuna *Petrie*, protopresbiteratul Mehadiei, să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu această parochie sunt:

1. Una sesiune parochială de 34 jugere.
2. Salariul anual de 100 fl. v. a., în care se cuprinde și birul preotesc.
3. Venitul funcțiunilor stolare afară de botezuri și înmormântări, cari sunt cuprinse în salariul de 100 fl.
4. Cortel liber și grădina de legume.

Tôte aceste computate la olaltă dau un venit anual de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie sunt poștiți a-și subserne recursele lor instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii până la termenul indicat, adresate comitetului parochial la Mult On. Domn Adm. protopresbiterat al Mehadiei.

Petrie, în 10. August 1889.

[35] 3-3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Dionisiu Popovicu* m. p., adm. protopresbiterat

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școla confesională gr. or. română din *Bujor*, protopresbiteratul Făgetului, comitatul Caraș-Severin, să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 300 fl.
2. Scripturistica 5 fl.
3. Conferințe 10 fl.
4. Pentru servitoriul școlei 8 fl.
5. 16 metri lemne în natură, din cari are a-să în-călți și școla.
6. Doună jugere de pământ clasa I.
7. Dela fiecare înmormântare, la care va fi poftit 40 cr., 60 cr. cu liturgie 60 cr.
8. Locuință liberă în edificiul școlei cu grădină și alte supraedificate.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele provădute cu documentele prescise și adresate co-

mitetului parochial din *Bujor* la oficiul protopresbiterat gr. or. rom. al Făgetului până la termenul deschis.

Cei cu clase și versați în arta muzicii vocale spre conducerea corului deja instruat vor fi preferiți.

Bujor, în 5 August 1889.

[36] 3-3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olaria* m. p., protopresbiter tractual.

Concurs.

La institutul pedagogic diecesan din loc este de ocupat un post de profesor pentru limba română și magiară pelângă următoarele beneficii:

1. Salariu anual de 800 fl. și quinquenale de câte 80 fl.
2. După denumirea definitivă, carea urmăzează după funcțiune de trei ani, paușal de cortel 200 fl.
3. Drept de pensiuie conform normativului consistorial.

Competenții la acest post au să producă:

- a) atestat de botez;
- b) atestat de maturitate;
- c) atestat despre absolvirea facultății filosofice eventual diploma de profesor de pedagogie ori de gimnasiu;
- d) atestat despre eventuala aplicare de până acuma.

Termenul concursului este până la 17/29 Septem-vre a. c.

Caransebeș, în 22 August 1889.

[37] 2-3

Consistoriul diecesan.

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școla confesională gr. or. română din *Vlaicovăț*, protopresbiteratul Vârșetului cottul Timis, să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. 2 stengenți de lemne în natură.
3. Pentru conferințe 10 fl.
4. Pentru scripturistica 5 fl.
5. Locuință liberă cu una grădină intravilană și una estravilană.
6. 2 jugere de livadă.
7. Dela fiecare înmormântare, unde va fi poftit 40 cr.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post, sunt poștiți a-și trimite recursele lor instruate conform stat. org. și regulamentelor esistente și adresate comitetului parochial la prea on. domn protopresbiter tractual Ioan Popovicu în Mercina până la termenul indigitat.

Recurenții sunt poștiți a-să presenta în vre-o Duminecă seu sărbătore spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Mercina, (via Varadia) în 21 August 1889.

[38] 2-3

Comitetul parochial:

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

